

har faaet der, hvad han kan faae, er det næſte Stridt, at han forſøger paa at faae Reſten, ſom han behøver, hos Private. Det lykkes ſjældent. Ja, ſaa maa han henvende ſig til en Sagfører eller Kommiſſionær, og Sagføreren eller Kommiſſionæren ſtaar atter i Forbindelſe med abſkillige private Penge-mænd, ſom give ham viſe Penge til Udlaan, ſaa faar han da et større eller mindre Laan, eſterſom han trænger til, men i alt Fald ikke mere, end at Sagføreren eller Kommiſſionæren nok ſkal ſørge for at være vel beholden. Naar han ſaa har faaet den Sum — og det lyder gjerne paa, at den ſkal ſtaa uopſagt i 3 Aar — faar den Anden Papirer, ſom det kaldes, ſom han ſkal ſælge paa Markedet, hvorved han igjen lider et ſtort Tab. Han taber — ja vi kunne ikke tale om, hvad der finder Sted nu for Dieblikket, hvor Kurſerne ere uſædvanlig høie — men for ſaa Aar ſiden maatte han tabe 20 pSt. paa diſe Papirer. Saa ſtaar Kapitalen uopſagt i 3 Aar, og han maa naturligviſ give ſaa ſtor en Rente, ſom Lovgivningen tillader at tage, — den tillader ikke udover 6 pSt., ſelv med Bevilling. Naturligviſ maa den paagjældende Kommiſſionær have et umaadelig godt Salær foruden de 20 pSt., ſom Manden taber ſtrag. Saa har han kun Friſt i 3 Aar. Kan den ſtakkels Mand ikke betale Renten i de 3 eller 4 Aar, alt eſter Opſigelsesfriſten, er han ſærdig forinden, men i hvert Fald er han leveret, naar den Tid er kommen. Thi ſaa ſkal der paany-punges ud. Saa ſtaa vi ved det næſte Stridt, nemlig Udlæg med Evangsauktion m. m., og hvor nedbrydende Evangsauktion er for den Bedkom-mende, veed Enhver, hvorledes han miſter Alt, hvad han har og hvorledes de Kreditorer, der blive tilſidſt, i Reglen Intet faae. Men at Evangsauktioner ere nedbrydende ogſaa for Land-veſenet i Almindelighed, er der ingen Tvivl om, idet de forrykke Landeieendommenes Priſer i Hand- og Wandel. Jeg ſer ikke, at der er det Mindſte til Hinder for at gaa den ſamme Vej, ſom man gik i 1754 ved Frederik V.s Lov af 14de Mai, hvor det udtrykkelig hedder, at Kommiſſionærer og Andre, der befatte ſig med Penge-omſætninger, kun maa tage en viſ Proviſion, og at, naar de tage mere, ſtraffes de derfor. Hvad ſkulde der være i Veien for at give en ſaadan Lov? Der fattes kun en god Willie. Er der Nogle, der gaa fri, rammes Andre, og de, der gaa fri, ere ſtemplede i deres egen Bevidſthed ſom Forbrydere; det vil allerede hjelpe Noget. Der ſtaar i den nævnte Forordning en meget antagelig Proviſion. Der ſtaar, at i Rekognition, forſaaavidt Kapitalen er under 10,000 Rdlr., maa de i det Øieſte tage 1/2 pSt., og naar den er derover, ſaa 1/4 pSt. Det er til at udholde; men naar det gaar ſaaledes op, ſom af mig her nævnt, kan Enhver ſige ſig ſelv, at det er pøſelæggende, ikke alene for diſe Enkelte, men for

Landbruget, for Samfundet i det Hele. Store Kapitaler gaa tabt derved, og Eiendommenes Priſer forrykkes. Jeg kunde naturligviſ forſøge dette med lignende Exempler i det Uendelige, men jeg ſkal ikke forſøge derpaa. Jeg har herved gjort det klart nok for de Herrer, hvad jeg tænker paa, og jeg ſiger derfor: Lad os ubetinget og ubrødelig holde paa, at Renten af Laan paa 1ſte Prioritet ikke bliver over 4 pSt. — der er ikke det Mindſte i Veien for at beſtemme det ved Lov — og lad os ſige til Kommiſſionærer og Prokuratorer, at, naar de tage over en viſ Proviſion, ville viſkere at blive ſtraffede ſom Bedragerer og Forbrydere imod Samfundet. Det vil være den eneſte Hjælp, og den vil være ganſke betydelig (Uſbrydelse af Sagen). Det ærede Medlems Uſbrydelse vil jeg ikke beſvare. Jeg antager, at han vil tage Ordet ſenere og udville ſin frie Konkurrences System, ſaa ſkal jeg ſvare ham. Jeg veed, at han har den Opfattelſe: Lad Kapitalen kun tumle ſig og blive ved at ſluge, indtil den ſluger Menneſkene med. Det er ikke min Opfattelſe af Samfundsforholdene. — For Laan paa 1ſte Prioritet bør det alſaa ubetinget faſtholdes, at der maa ikke gives over 4 pSt. For Kommiſſionærer og Sagførere ſtal det ved Lov beſtemmes, hvad de maa tage i Proviſion, og tage de mere, ſtal der, ſom ſagt, ſættes Straf derfor. Om det ſtal være Fængſel eller Mulkt, kunne vi tale nærmere om, jeg vil nu holde paa, at Fængſel er den meſt demokratifke Straf. Med Henſyn til 2den Prioritet, hvor Sikkerheden naturligviſ er mindre, kan man overveie, hvorvidt man vil gaa. Det er muligt, at man der vil kunne gaa til 5 pSt. Rente, men det kunne vi beſtemme, ſaaledes ſom vi til den Tid finde det paſſende. Jeg vil antage, at 5 pSt. kan være en paſſende Rente, men højere bør den under ingen Omſtændigheder være. Selv for Renten af Laan i Løsøre bør der være en Grændſe, og for Renten af Laan i Løſe Panter; thi det er ubefrideligt, at ogſaa der vil mange Gange Svindel foraarjages, og at der da ville ſtore Kapitaler gaa til Grunde. Jeg ſiger derfor, at Samfundet er berettiget til at gribe ind paa ſamme Maade, ſom Loven af 14de Mai 1754 har gjort. Men ſaa kunde man ſige: Ja, men man kan ingen Straf ſætte for, naar Folk ſkrive 100 og modtage 80 eller 70. Men ogſaa det kan opdages lige ſom ſaa mange andre Ting, og ogſaa det ſætter Loven af 14de Mai 1754 Straf for (S. Ricer: Saa faar man ingen Penge!). Saa faar man ingen Penge, ſiger det ærede Medlem. Hvor ſkulde de blive af? (Stemmer: De gaa til Udlandet!). Naa, ſaa lad dem reife af. Men de blive her nok, der er ingen Fare for den Ting. I England faae de ikke ſaa Meget af deres Penge. Naturligviſ, viſer det ſig, at Forholdene forrykkes ved denne Rente, og at den ſlet ikke paſſer, ſaa ſætte vi den tidsvarende. Det er kun Agerkarlene, Forbryderne, jeg vil